

ת"פ 12219/06/12 - רשות המסים, היחידה המשפטית אזור מרכז ותיקים מיוחדים נגד מאיר חסן, ח.מ.ד. מסחר ואחסנה בע"מ

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 12219-06-12 רשות המסים, היחידה המשפטית אזור מרכז ותיקים מיוחדים נ' חסן
ואח'
בפני כבוד השופטת שרה חביב
המאשימה: רשות המסים, היחידה המשפטית אזור מרכז ותיקים מיוחדים- באמצעות
המחלקה המשפטית מע"מ באר שבע
באמצעות עו"ד רעות סנה
נגד
הנאשמים: 1. מאיר חסן
2. ח.מ.ד. מסחר ואחסנה בע"מ
באמצעות עו"ד ציון אמיר ועו"ד קרן שקד

גזר דין

כתב האישום וההרשעה

1. הנאשמים הורשעו, על יסוד הודאת הנאשם 1 [להלן: "**הנאשם**"], בעובדות כתב האישום המתוקן לצורך הסדר טיעון [להלן: "**כתב האישום**"] ב- 68 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין לפי סעיף 117(ב)(5) בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 [להלן: "**חוק מע"מ**"]; קיום פנקסי כוזבים לפי סעיף 220(4) בפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] [להלן: "**פקודת מס הכנסה**"]; מרמה עורמה או תחבולה לפי סעיף 220(5) בפקודת מס הכנסה.
 2. כעולה מהחלק הכללי בכתב האישום, הנאשמת היא חברה פרטית שהתאגדה בישראל על פי חוק החברות והיא עוסקת בענף הבניין, אספקת חומרי בניין וביצוע עבודות בניה. החברה רשומה כעוסק מורשה [מס' 513631077] לפי חוק מע"מ. בכל התקופה הרלוונטית לכתב האישום, שנת 2009, היה הנאשם הבעלים הרשום של הנאשמת ומנהלה הפעיל.
 3. כעולה מהאישום הראשון, במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום קנו הנאשמים או קיבלו 68 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס על שם שני עוסקים שונים, וזאת מבלי שעשו או התחייבו לעשות את העסקאות לגביהן הוצאו המסמכים כאמור [להלן: "**התשומות הפיקטיביות**"]. הנאשמים רשמו את החשבוניות הפיקטיביות בספרי הנהלת החשבונות של הנאשמת משל היו עסקאות אמת, וניכו שלא כדין את סכומי המס המגולמים בהן בדיווחיה התקופתיים של הנאשמת למנהל מע"מ.
- א. 46 חשבוניות מס פיקטיביות על שם חברת אגמנס בע"מ [ח.פ. 513525584, להלן: "**אגמנס**"]. סכום

העסקאות הפיקטיביות הוא 16,654,233 ₪, וסכום מס התשומות הפיקטיביות שנוכה בגין הוא 2,299,700 ₪.

ב. 22 חשבוניות מס פיקטיביות על שם חברת אלי ברט - יואל בקר אספקת משטחי עץ בע"מ [ח.פ. 513538959, להלן: "**ברט סחר**"]. סכום העסקאות הפיקטיביות הוא 12,497,555 ₪, וסכום מס התשומות הפיקטיביות שנוכה בגין הוא 1,729,156 ₪.

בעשותם כמתואר לעיל, ניכו בדוחות התקופתיים של הנאשמת מס תשומות שלא כדין בסך של 4,028,856 ₪.

4. כעולה מהאישום השני, הנאשמים כללו בספרי הנהלת החשבונות של הנאשמת לשנת 2009 חשבוניות פיקטיביות אותן ניכו בדיווחיה של הנאשמת למס הכנסה, במזיד ובכוונה להתחמק ממס הכנסה בגין הכנסות בסך שאינו עולה על 12,000,000 ₪ [לא כולל מע"מ].

בעשותם כמתואר לעיל, הכינו הנאשמים פנקסי חשבונות כוזבים והשתמשו במרמה, עורמה ותחבולה - הכל במזיד ובכוונה להתחמק ממס הכנסה.

5. ביום 15.3.2017 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון [מב/2]. הוסכם כי הנאשמים יחזרו מכפירה ויודו בעובדות כתב האישום. עוד הוסכם כי ככל והנאשמים ישלמו סך של 10,000,000 ₪ [במסגרת הסדר תשלומים] על חשבון המחדל הפלילי, תבקש המאשימה להשית על הנאשם מאסר בן 17 חודשים וההגנה תהיה חופשית בטיעוניה לעונש. עוד הוסכם כי יושת על הנאשם קנס ומאסר מותנה לשיקול דעת בית המשפט ועל הנאשמת יושת קנס סמלי.

ככל שלא יעמוד הנאשם בתשלום הראשון המפורט בהסדר הטיעון החתום ההסדר יבוטל והנאשם יבקש מבית המשפט לאפשר לו לחזור מהודייתו. ככל שבית המשפט ייעתר לבקשה זו, יימשך ההליך בהתאם לכתב האישום המקורי.

מועד הטיעון לעונש נדחה מספר פעמים על מנת לאפשר לנאשם להסיר את המחדל בהתאם להסדר הטיעון וכן לבקשת הנאשם להמשיך בהליך הטיפול בו החל בשירות המבחן. בסופו של יום הסיר הנאשם את מלוא המחדלים, בצירוף תשלומי ריבית והצמדה.

תסקירי שירות המבחן וחוות דעת הממונה על עבודות השירות

6. לבקשת ב"כ הנאשמים הופנה הנאשם לשירות המבחן ושולב בהליך טיפולי במסגרתו.

יובהר כי הנאשם הצהיר בפניי לאור הסברו של בית המשפט, כי הוא מבין שמיצוי ההליך הטיפולי לא יהווה בהכרח חסם משליחתו למאסר של ממש; זאת נוכח אופי העבירות בהן הורשע וההלכה הנוהגת בדבר מתחמי הענישה

המקובלים ומיקומו של הליך השיקום בשיקולי הענישה בעבירות כגון דא. הנאשם הצהיר כי הוא מבין את העניין אך מבקש הזדמנות למצות את ההליך הטיפולי [ר' פרוטוקול הדיון 19.5.2019 עמ' 34 ש' 8-12].

7. בסופו של יום המליץ שירות המבחן להשית על הנאשם ענישה אשר תאפשר את המשך האפיק השיקומי-טיפולי בו החל. להערכת שירות המבחן, מאסר בפועל עשוי להיות הרסני; הוא יקטע באופן משמעותי את ההליך בו מצוי הנאשם ויוביל לנסיגה במצבו הרגשי והנפשי. הומלץ על של"צ בהיקף של 600 שעות והשתת צו פיקוח למשך שנה. להערכת שירות המבחן מדובר בעונש חינוכי הרתעתי הולם, אשר יאפשר את המשך שיקומו של הנאשם והמשך תעסוקתו ופרנסת בני משפחתו.

8. מתסקירי המבחן עולה כי הנאשם כבן 46, נשוי ואב לארבעה ילדים בגילאי 8 עד 17. הנאשם מתגורר עם משפחתו במושב שדה עוזיהו ועובד כמנהל מכירות ורכש בחברת "שקד בנייה ותשתיות בע"מ". הנאשם סיים 9 שנות לימוד, ובחר לעזוב את לימודיו על דעת עצמו. בתקופת לימודיו נהג לעסוק בעבודות מזדמנות, בהמשך גוייס לצה"ל בתפקיד רכז אחזקה. לאחר שחרורו מצה"ל החל הנאשם לעבוד עם אביו בהקמת לולים ורפתות, ובמקביל פתח חנות למכירת מוצרי בניה בשם "חמד מסחר ואחסנה" [היא הנאשמת] בה עבד עם אחיינו. עם הזמן, הפעילות בחנות הלכה והתרחבה והוא עבד פחות עם אביו. בעקבות החקירה הוטלו על העסק הגבלות עד כי הנאשם נאלץ לסגור את העסק. החל משנת 2013 עובד הנאשם כשכיר בתחום החקלאות. לנאשם 9 אחים ואחיות, לטענתו משפחתו התמודדה לאורך השנים עם קשיים כלכליים חרף עבודתו הקשה של אביו.

9. הנאשם הודה בביצוע העבירות, לטענתו ביקש לרכוש סחורה מספק שלא היה עוסק מורשה. הנאשם רכש את הסחורה מאותו הספק, קיבל חשבונית על העסקה מגורם שלישי ורשם את החשבוניות בספרי הנהלת החשבונות של הנאשמת וניכה את מס התשומות בגינן. הנאשם הביע צער ובושה על הפגיעה שהסב לתפיסתו לבני משפחתו בעקבות ההליך דנן.

10. הנאשם שולב בקבוצה טיפולית לעברייני מרמה. הנאשם השתלב בקבוצה באופן חיובי ונתרם ממנה ואף תרם לחברי הקבוצה בהשתתפותו.

ההתרשמות היא כי ההליך הטיפולי הביא את הנאשם להכרה באופן התנהלות חייו והפגיעה באחר. הנאשם גילה מודעות לדפוסי התנהגותו המכשילים וערך התבוננות מעמיקה באשר למשמעותם והקשר לביצוע העבירה.

11. בהתייחסות לגורמי הסיכון צוין כי נשקלו עברו הפלילי של הנאשם, חומרת מעשיו ומשך הזמן בו בוצעו העבירות. התרשמות שירות המבחן היא כי לנאשם דימוי עצמי נמוך; הצורך בהכרה ובהערכה חברתית לצד חסכים רגשיים מעברו עלולים להוות גורם מדרבן לביצוע עבירות לצורך השגת רווחים כלכליים.

בהתייחסות לגורמי הסיכוי צוין כי נשקלו תפקודו הנורמטיבי של הנאשם, יכולתו לקחת אחריות למעשיו ולנתח את מניעיו. עוד נשקל ההליך הטיפולי בו החל הנאשם ושיתוף הפעולה עם שירות המבחן. הנאשם מעוניין בהמשך

ההליך טיפולי ובקבלת כלים להתמודדות נורמטיבית עם קשייו. הנאשם מבין את הפסול במעשיו וההתרשמות היא כי ההליך המשפטי מהווה אירוע משמעותי ומטלטל בחייו.

להערכת שירות המבחן ההליכים המשפטיים המתנהלים, הפגיעה המשמעותית בדימויו העצמי, בעיקר בעיני בני משפחתו, והמחירים האישיים, הכלכליים והמשפחתיים אותם שילם בעקבות ההליך, מהווים לנאשם גורם מציב גבול. עוד התרשם שירות המבחן משינוי בתפיסת הנאשם את מעשיו הפליליים, הוא לקח אחריות מלאה על מעשיו אלה ועל המניעים שהובילו אותו לביצועם. ההתרשמות היא כי המוטיבציה של הנאשם לשינוי מונעת מתוך הבנה פנימית ביחס לאחריותו על מעשיו ולא רק מתוך מניעים חיצוניים כדוגמת ההליך המשפטי.

12. הנאשם הופנה לממונה על עבודות השירות ונמצא כשיר לריצוי עונשו על דרך של עבודות שירות.

ראיות ההגנה לעונש

13. ההגנה העידה שני עדים לטובת הנאשם; הגברת שרית ענונו [עה/1; להלן: "**הגברת ענונו**"] הרב מאיר אבוחצירא [עת/2; להלן: "**הרב אבוחצירא**"].

14. הגברת ענונו תיארה כי היא ובעלה חברים טובים של הנאשם. במסגרת מבצע צוק איתן הם שכלו את בנם שהיה חייל בחטיבת גולני. תיארה כי מאז הנאשם טורח ועושה הכל למען משפחתה. הדגישה כי מדובר באיש משפחה ואב למופת. היא ציינה: "**זה בן אדם שבאמת אני לא יודעת איך להוקיר לו בטוב, זה משהו שאני לא חושבת שהייתי מקבלת דבר כזה מחבר, ככה, כל מה שהוא עשה בשבילנו. אם זה הקשר היומיומי שבעלי נפשית לא מרגיש טוב, אם זה אני, מקום שאנחנו מוצאים אצלו בבית, מקום שאני יכולה להיות רגועה שם. הוא איש מאוד מאוד חשוב לנו, באמת. הוא איש משפחה, הוא אבא למופת, מאוד קשור לילדים שלו ולאשתו. למרות שאני חס וחלילה חולקת על בית המשפט, אבל אני לא יכולה לחשוב כרגע שאני אהיה אצלו בבית והוא לא יהיה שם. קשה לי**". [מעמ' 31 ש' 28 עד עמ' 32 ש' 2].

15. הרב אבוחצירא העיד כי הוא רב קהילה באשדוד ודיין בבית דין לדיני ממונות. מסר כי הוא מכיר את הנאשם למעלה מעשור, "**עומד לפנינו אישיות נפלאה ומיוחדת, אפשר לומר גם נדירה, קודם כל בצניעות, בפשטות, טוב שם משמן טוב. השם הטוב של האדם מלווה אותו, זה הפתיח, זה בכל מקום, יש לו את השבחים של הטוב, הקיים, הנאמן, החביב, הנחמד והנעים, ט"ו שבחים, שאני חושב שזה לבוש נפלא על ידידי ורעי שאפשר לומר שהסרגלים עקומים ממנו**". הרב תיאר כי לפעמים אדם טועה אך תמיד יש ללמד זכות; מודה ועוזב ירוחם.

16. הוגש מכתב של מר איקי בר חיים, מנכ"ל אלון בית נועם, אשר לטענתו החל משנת 2009 עושה הנאשם כל שביכולתו כדי לקדם את מטרות העמותה, הן בחומר והן ברוח. תיאר כי מדובר בעמותה המסייעת לאנשים עם מוגבלויות. הנאשם פועל לגיוס מתנדבים ותורמים לעמותה. לאור האמור, ביקש כי במסגרת גזר הדין תיזקף לזכותו של הנאשם תרומתו לעמותה.

17. בנוסף הוגשו מסמכים המעידים על העובדה כי בשנת 2014 עבר הנאשם אירוע בודד של פרכוסים. עוד הוגשו הסכמי הלוואות שנחתמו בין שני הנאשמים לאחרים וכן חוזה מכר של דירות אשר היו שייכות לנאשם. על פי הטענה מדובר במקורות המימון של הנאשם להסרת המחדל בתיק דן.

טיעוני הצדדים

טיעוני ב"כ המאשימה לעונש

18. ב"כ המאשימה הגישה טיעון כתוב לעונש [1/ת] ועמדה על עיקרי הטיעון על-פה. היא עתרה להשית על הנאשם 17 חודשי מאסר בפועל וכן מאסר מותנה וקנס לשיקול דעת בית המשפט.

על הנאשמת, נוכח הסרת המחדלים המלאה, עתרה להשית עונש בדמות קנס בסכום סמלי.

19. ב"כ המאשימה עמדה על הערכים החברתיים שנפגעו ממעשי הנאשמים. היא ציינה כי במעשיהם פגעו הנאשמים ברצינות העומד בבסיס דיני המס. למעשים אלה השלכה על המשק, הכלכלה והמרקם החברתי והם גוררים פגיעה בלתי הפיכה בערך השוויון ובנשיאה בנטל המס הנדרש לצורך מימון צרכי החברה. היא הדגישה כי מדובר בעבירות בגינן יש להעדיף את שיקולי ההרתעה והגמול ולהשית ענישה מרתיעה.

20. לעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ציינה כי הנזק שנגרם לקופה הציבורית כתוצאה ממעשי הנאשמים הוא סכום המע"מ שנגרע בסך 4,028,856 ₪ [במונחי קרן]. עוד ציינה לעניין הנזק הכספי שנגרם לפי פקודת מס הכנסה, כי הנאשמים כללו חשבונות פיקטיביות בדיווחיהם למס הכנסה בכוונה להתחמק ממס הכנסה בגין הכנסות בסך שאינו עולה על 12 מיליון ₪. היא הדגישה כי מדובר ב- 69 עבירות שבוצעו על פני כשנה. לטענתה, העבירות בוצעו מתוך מטרה להתעשרות מהירה על חשבון הקופה הציבורית.

21. לעניין הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות ציינה ב"כ המאשימה כי הנאשם הודה ולקח אחריות על מעשיו והוא נעדר עבר פלילי רלוונטי [לחובתו שתי עבירות קודמות בעבירות על חוק התכנון והבניה]. היא ציינה כי מבחינת המדינה הנאשמים הסירו את המחדל; שולם סך של כ- 6.6 מיליון ₪ על חשבון החוב למע"מ. בנוסף, במסגרת הסדר פשרה בין הנאשמים למשרדי מס הכנסה, שולם סך של כ- 6.6 מיליון ₪ נוספים. עוד ציינה את חלוף הזמן - מדובר בעבירות שנעברו בשנת 2009 ונתגלו לאחר ניהול חקירה מאומצת ורחבת היקף. כתב האישום הוגש בחודש יוני 2012. לטענת ב"כ המאשימה אין לתת משקל לחלוף הזמן שמחודש מרץ 2017 ועד יום מתן גזר הדין; הדיונים נדחו על מנת לאפשר לנאשם להסיר את המחדלים בתיק, ולבקשתו להמשיך את ההליך הטיפולי בשירות המבחן.

22. לעניין הטיעון של אחידות בענישה ציינה ב"כ המאשימה כי באותה פרשייה [פרשיה המכונה "נגר לבן"] נגזרו על נאשמים עונשי מאסר משמעותיים לריצוי בפועל.

23. לטענת ב"כ המאשימה מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם בנסיבות העניין עומד על מאסר בפועל שנע בין 40 ועד 60 חודשים, מאסר מותנה שנע בין 12 ועד 24 חודשים וקנס שבין 250,000 ₪ ועד 500,000 ₪. לאחר הליך גישור ארוך, הגיעו הצדדים להסדר טיעון הכולל טווח ענישה מוסכם המקל עם הנאשם [כמפורט לעיל].

לעניין הקנס שיושת על הנאשם ציינה כי סעיף 63 בחוק העונשין קובע כי הקנס המקסימלי הוא פי 4 מהרווח שהופק מהעבירה, וזוהי נקודת המוצא לקביעת העונש.

24. ב"כ המאשימה עמדה על השוני בין מתחם העונש ההולם ובין הסדר טיעון הכולל טווח ענישה מוסכם. היא הדגישה כי במסגרת תיקון 113 בחוק העונשין לא נקבע במפורש מהו היחס הראוי בין שני אלה. טווח ענישה מוסכם מושפע ממאפיינים סובייקטיביים ספציפיים של הצדדים, ואילו מתחם העונש ההולם משקף קביעה נורמטיבית-אובייקטיבית של בית המשפט בדבר האיזון בין חומרת העבירה והענישה המקובלת. היא ציינה כי טווח הענישה המוסכם שונה ממתחם העונש ההולם בשני מובנים: ברמה המבנית, היות ומדובר בהסדר שנקבע על ידי הצדדים; ברמה המהותית, היות ומדובר בהסכם שהוא תוצאה של מיצוי כוח המיקוח של כל אחד מהצדדים להליך בשים לב לנסיבות התיק.

25. ב"כ המאשימה ציינה כי הסדר הטיעון כולל טווח ענישה אשר חורג באופן ניכר לקולה ממתחם העונש ההולם. לטענתה, קיים איזון בין ההקלה שניתנה לנאשם במסגרת הסדר הטיעון לבין התועלת הציבורית והאינטרס הכרוכים בהסדר. היא ביקשה לאמצו ועמדה על השיקולים שהובילו את המאשימה להגעה להסדר טיעון: כתב האישום הוגש ביוני 2012, לאחר חקירה רחבה ומורכבת ["נגר לבן"] הכוללת ריבוי מעורבים והיקף חומרי חקירה גדול; רשימת עדי התביעה בתיק דנן מונה 67 עדים; הסדר הטיעון הוא פרי הליך גישור ארוך ומפרך; בהודאתם חסכו הנאשמים במשאבים ציבוריים; כחלק מתנאי הסדר הטיעון היה על הנאשם לשלם על חשבון המחדל סך של 10,000,000 ₪; הנאשם שילם סך של 13,272,636 ₪ ובכך גילה מאמץ נוסף לתיקון הנזק; עוד טענה ב"כ המאשימה כי שיקול השיקום בא לידי ביטוי בהסכמת המאשימה לחרוג ממתחם העונש ההולם.

טיעוני ב"כ הנאשמים לעונש

26. ב"כ הנאשמים הגישו טיעון כתוב לעונש [נ/1] ועמדו על עיקרי הטיעון על-פה. הם עתרו לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהשית על הנאשם עונש בדמות צו של"צ או מאסר בפועל שיכול וירוצה על דרך של עבודות שירות, לצד ענישה נלווית לשיקול דעת בית המשפט. לטענתם, שירות המבחן הוא הגורם המוסמך לסייע לבית המשפט לקבוע מהו העונש הראוי והאינטרס האישי והציבורי מחייבים אימוץ התסקיר. הם ביקשו להימנע מהשתת קנס על הנאשם, נוכח מצבו הכלכלי הקשה אליו נקלע הנאשם מאחר וגייס כספים ממקורות שונים לשם הסרת המחדלים. לטענתם בקביעת גובה הקנס יש להתחשב בהסרת המחדל.

על הנאשמת עתרו להשית קנס בסכום סמלי.

27. ב"כ הנאשמים הדגישו את אינטרס ההסתמכות של הנאשמים על תוצאותיו של הליך גישור בפני שופט וטענו כי הסדר הטיעון הוא תולדה של הליך משא ומתן ארוך שהתרחש בין כותלי בית המשפט ומחוצה להם.

28. נטען כי הפגיעה בערך המוגן במקרה דנן היא מינימאלית. הנאשמים הסירו את המחדלים כולם, ונשאו בתשלום כלל החובות לרשויות המס. נטען כי אין לטעון לשיטתיות ותחכום שעה שהעבירות בוצעו תוך ניכוי חשבוניות של שני עוסקים שונים בלבד ולתקופה קצרה. עוד טענו ב"כ הנאשמים כי החשבוניות בתיק דנן הן חשבוניות "כיסוי".

לטענתם, הנאשם הוא מעורב שולי יחסית בפרשת "נגר לבן" ובניגוד למעורבים אחרים הוא לא היה מעורב בהפצת חשבוניות פיקטיביות. בנוסף, ביחס למעורבים אחרים מדובר בפרק זמן מצומצם יותר ובמספר מועט של עבירות.

29. הנאשמים הסירו את המחדל במלואו. במסגרת זו שולמה קרן המס וכלל המחדלים במע"מ ומס הכנסה. לצורך הסרת המחדל מכר הנאשם רכוש שהיה בבעלותו ונטל הלוואות בסכום של כ- 2 מיליון ₪. לפי כתב האישום גובה המחדל הוא 4 מיליון ₪; בפועל הנאשם שילם למע"מ 8 מיליון ₪ הכולל כפל מס ו-6.6 מיליון ₪ למס הכנסה. על פי הטענה באם היה מתקיים הליך כופר בתיק דנן, הנאשם היה משלם סכום נמוך יותר מזה ששילם במסגרת הסרת המחדל. ב"כ הנאשמים הדגישו כי הכנסתו של הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריה תפגע ביכולתו להחזיר את הלוואותיו.

30. עוד ביקשו לשקול כי במסגרת הסדר הטיעון נמחקו כ- 70% מהעבירות שיוחסו לנאשמים בכתב האישום המקורי ויש להתחשב בנתון זה כשיקול משמעותי לקולה, שכן הנאשמים ויתרו על הסיכוי לזיכוי בעבירות בהן הודו בסופו של יום.

31. לעניין הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות נטען כי הנאשם נעדר עבר פלילי רלוונטי, נשוי ואב לארבעה והוא המפרנס היחיד למשפחתו. הנאשם גדל במצוקה כלכלית קשה, הוא נאלץ לעזוב לימודיו בכיתה ט' ויצא לעזור בפרנסת המשפחה. עוד נטען כי בעקבות ההליך דנן עבר הנאשם התקף אפילפטי, אשר בעקבותיו נשלל רישיון הנהיגה שלו ל- 3 שנים, והוא סובל מחרדות ונדודי שינה. הנאשם עבר כבדת דרך שיקומית ושליחתו למאסר תפגע בהליך זה; במהלך השנים הארוכות שעברו מאז ביצוע העבירות, עבר הנאשם תיקון עמוק ומשמעותי. מדובר באדם התורם לקהילה ולחברה, הן ברוח והן בחומר. כיום מדובר באזרח שומר חוק, אשר תיקן את דרכיו. הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו. ממועד ביצוע העבירות חלפו 10 שנים במהלכן לא ביצע עבירות נוספות. חלוף הזמן אינו רובץ לפתחו של הנאשם.

32. ב"כ הנאשמים טענו לאכיפה בררנית אל מול שאר המעורבים בפרשיית "נגר לבן". לטענתם, כנגד המעורבים האחרים בפרשה שעניינם דומה לעניינו של הנאשם נקטה המאשימה בהליכים חלופיים או לא הגישה כתב אישום או כלל לא פתחה בחקירה. המאשימה טיפלה ב- 26 מעורבים [13 כתבי אישום, 6 החלטות כופר, 2 סגירות תיק] ולא נקטה בהליכים כנגד 53 מעורבים אחרים.

לטענת ב"כ הנאשם יש בטענות אלה בדבר אכיפה בררנית, לכל הפחות, כדי להשפיע על מתחם העונש.

33. עוד נטען לעינוי דין ביחס להליך במסגרתו הושג הסדר טיעון. נטען כי הנאשם פנה אל המאשימה בשתי הזדמנויות שונות ונדחה על הסף; כי הליך הגישור בפני השופט המגשר נתקל בקשיים בעקבות העובדה שהגורם בעל הסמכות אצל המאשימה לא הגיע לדיונים, ורק לאחר הערות השופט המגשר, בחודש מרץ 2017, הגיעו הצדדים לסדר טיעון; כי המאשימה חזרה בה מהסדר הטיעון כפי שהוסכם, והסדר הטיעון הנוכחי נחתם בסופו של יום לאחר שהנאשם הסכים לשלם על חשבון המחדל סכום גבוה יותר מזה שעמד לדיון קודם לכן.

34. עוד נטען כי יש לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם, בשל שיקולי שיקום. הנאשם החל לבקשתו בהליך שיקומי בשירות המבחן עוד טרם הרשעתו. הכנסתו למאסר מאחורי סורג ובריח תקטע את ההליך השיקומי. מדובר בהליך במימון ציבורי בשירות המבחן, ומכאן נטען שאף המדינה סבורה שניתן לשקם עברייני צווארון לבן; אחרת לא הייתה משקיעה בכך מאמצים וכספים. ב"כ הנאשם טענו כי הנאשם אינו אותו אדם שביצע את העבירות.

35. הנאשם בדבריו לעונש ציין "אני מתחרט על מה שעשיתי, אני רוצה שבית משפט יתחשב בי, עשיתי הכל כדי לא לשבת בבית סוהר. כל הטענות נאמרו על ידי בא כוחי".

דין והכרעה

הערכים המוגנים ושיקולי הענישה

36. נראה כי אין צורך להכביר מילים על חומרתן של עבירות המס. מדובר בעבירות אשר פוגעות פגיעה חמורה בערך השוויון. הקופה הציבורית נפגעת והדבר גורר גם פגיעה בכיסו של כל אזרח ואזרח, נטל המס מוטל באופן גבוה יותר לשם מימון פעילות ציבורית, ואף יכול ויוחסרו שירותים ציבוריים שניתן היה לממן לו ההכנסות ממיסוי היו גבוהות יותר. הפגיעה בקופה הציבורית גוררת פגיעה קשה בכלכלה, במשק ואף גוררת פגיעה בעיקרון הסולידריות החברתית.

37. בית המשפט העליון עמד לא אחת לא חומרתן של עבירות אלה, כדלהלן:

"בית משפט זה חזר ועמד על חומרתה של עבריינות המס, אשר נובעת מפגיעתה הקשה במשק, בכלכלה ובמגוון היבטים חברתיים הנוגעים לנטל תשלום המיסים, כמו גם מהקושי הרב שבחשיפתה. נפסק לא אחת, כי יש ליתן לחומרה זו ביטוי ממשי במסגרת גזירת עונשו של מי שהורשע בעבירות אלה, תוך מתן עדיפות לשיקולי הרתעה ולאינטרס הציבורי שבהחמרת הענישה על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם, וכאשר נקודת המוצא היא כי העונש ההולם בעבירות אלה הוא מאסר בפועל".

[רע"פ 9004/18 מאיר יצחקי נ' מדינת ישראל (31.12.2018), פסקה 11 בהחלטת כב' השופט אלרון].

38. בנוסף לפגיעה הכלכלית - בקופה הציבורית ובכיסם של אזרחי המדינה שומרי החוק - ולפגיעה בערך השוויון בנטל המס, יש במעשי הנאשמים גם פגיעה בפעילות התקינה של מערכת המס ושיטת העבודה אשר מתבססת על דיוחי אמת ובמועד מאת הנישומים.

39. עבירות אלה קלות לביצוע ומנגד אכיפתן קשה בשל הקושי שבחשיפתן. לאור האמור, נקבע כי יש לנקוט ביד קשה עם עברייני המס ולהשית עליהם ענישה מרתיעה. בעבירות אלה יגבר האינטרס הציבורי שבהרתעה, הן הרתעת הרבים והן הרתעת היחיד, על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם.

" . . . כבר נפסק, לא אחת, כי בעבירות כלכליות - בכלל, ובעבירות מס - בפרט, גובר משקלם של האינטרס הציבורי שבהחמרה בענישה ושל שיקולי ההרתעה, על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם".

[רע"פ 5308/18 נאסר ג'בארין נ' מדינת ישראל אגף המכס והמע"מ (18.7.2018), פסקה 11 בהחלטת כב' השופט אלרון].

ככלל יש למצות את הדין עם הנאשמים בביצוע עבירות מס ולהשית עליהם ענישה בדמות מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

"בית משפט זה חזר ועמד על חומרתה של עבריינות המס, אשר נובעת מפגיעתה הקשה במשק, בכלכלה ובמגוון היבטים חברתיים הנוגעים לנטל תשלום המיסים, כמו גם מהקושי הרב שבחשיפתה. נפסק לא אחת, כי יש ליתן לחומרה זו ביטוי ממשי במסגרת גזירת עונשו של מי שהורשע בעבירות אלה, תוך מתן עדיפות לשיקולי הרתעה ולאינטרס הציבורי שבהחמרת הענישה על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם, וכאשר נקודת המוצא היא כי העונש ההולם בעבירות אלה הוא מאסר בפועל".

[רע"פ 9004/18 מאיר יצחקי נ' מדינת ישראל (31.12.2018); רע"פ 2259/16 מרק פרנק חנוכיב נ' מדינת ישראל (2.5.2016)].

הסדר הטיעון

40. כאמור לעיל, הסדר הטיעון שבין הצדדים הוא הסדר טווח ולפיו יושת על הנאשם עונש בטווח שבין 0 ועד 17 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

הסדר טווח הוא אינו הסדר המתייחס למתחם העונש ההולם. קיים שוני בין טווח ענישה מוסכם לבין מתחם עונש הולם, הן מההיבט המוסדי והן מההיבט המהותי. מתחם העונש ההולם הוא קביעה נורמטיבית של בית המשפט באשר לענישה הראויה - זאת על סמך נתונים אובייקטיביים של העבירה הנדונה, נסיבות ביצועה ומדיניות הענישה הנוהגת;

קביעה זו מתעלמת לחלוטין מנסיבותיו האישיות של הנאשם ונסיבות ההליך הספציפי. לעומת זאת, הטווח שהוסכם בין הצדדים הוא טווח המשקלל את מכלול השיקולים והאינטרסים הרלוונטיים - הן אלה של העבירה והן אלה של הנאשם וההליך - וקובע את גבולות הענישה של הנאשמים [ע"פ 2745/18 באסל אבו שארב נ' מדינת ישראל (8.8.2018)].

41. בטרם יאומץ הסדר הטיעון יש לקבוע מתחם עונש הולם. לאחר קביעת מתחם העונש ההולם, היה והסדר הטווח חורג ממתחם העונש ההולם, יש לשקול שיקולים נוספים הנוגעים לקבלת הסדרי טיעון ולאזן את החריגה שבהסדר אל מול האינטרס הציבורי הכללי

ר' גזר הדין ת"פ (ב"ש) 42127-04-10 מדינת ישראל הלשכה המשפטית מכס ומע"מ נ' בן - יאיר עוקב בע"מ (3.12.2019) שם ניתחתי את השאלה האם יש לקבוע מתחם עונש הולם כאשר עסקינן בהסדר טיעון הכולל טווח ענישה מוסכם. קבעתי כי אומנם אין הלכה מחייבת מאת בית המשפט העליון [שם ניתנו החלטות ולפיהן יש לקבוע מתחם עונש הולם אך גם החלטות שונות ולמעשה הנושא נותר ללא הכרעה מחייבת], אך כאשר עסקינן בהסדר טיעון הכולל טווח ענישה מוסכם בטרם יגזר דינו של נאשם יש לקבוע מתחם עונש הולם. זאת בין היתר מאחר ו"ללא שקילת העונש שהיה מושת על הנאשם אלמלא הסדר הטיעון [ובין היתר קביעת מתחם העונש ההולם], כי אז לא ניתן לקבוע אם הסדר הטיעון מקל עם הנאשם אם לאו, והאם קיים איזון ראוי בין ההקלה לבין האינטרס הציבורי כפי מבחני הלכת פלוני, שם נקבעו המבחנים להכרעה בשאלה מתי יכבד בית המשפט הסדרי טיעון] ועל כן לא ניתן להכריע בשאלה האם יש לאמצו" [שם, פסקה 35].

סבורתני כי הדברים נכונים שבעתיים שעה שמוכן מאליו כי טווח הענישה המוסכם חורג משמעותית ממתחם הענישה הראוי והנהוג בעניין העומד לדין.

מתחם העונש ההולם

42. נוכח סכומי המס שהושמטו על פי כתב האישום ומספר החשבוניות הנדונות - לא ניתן לקבוע בענייננו שמתחם שנע בין 0 ועד 17 חודשי מאסר בפועל, הולם את מעשי הנאשמים ועל כן יש לבחון את ההסדר בכלים העונשיים המקובלים.

43. בקביעת מתחם העונש ההולם יש לשקול, בין היתר, את משך הזמן בו בוצעו העבירות ואת שנות המס על פניהן בוצעו; מספר הדוחות הכוזבים שהוגשו לרשויות מע"מ; את מספר החשבוניות שנוכו שלא כדין ונכללו בספרי הנהלת החשבונות; את היקף העסקאות; ואת הפגיעה בקופה הציבורית. עוד יש לשקול את השיטתיות והתחכום בהם נקט הנאשם בביצוע העבירות.

44. לא ניתן לקבל את טענת ההגנה ולפיה הפגיעה בערך המוגן במקרה דנן הייתה מינימאלית וזאת נוכח הסרת המחדלים במלואם, הן אלה הנגזרים ישירות מכתב האישום והן החוב האזרחי לרשויות המס. מעשיו של הנאשם גרמו לנזק משמעותי לערכים המוגנים. הסרת המחדל הוא נסיבה אותה יש לשקול כאחת מהנסיבות שאינן קשורות בביצוע

העבירה, וזאת כאמור בסעיף 40א(5) בחוק העונשין, "מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה". כלומר, מדובר בנסיבה שתישקל במסגרת קביעת עונשו האפקטיבי של הנאשם.

האינטרס המוגן חורג מעניין סכומי המחדל בלבד והוא כולל גם פגיעה בערכים גבוהים יותר כגון שיטת המס שנשענת על דיווחי אמת, שוויון, סולידריות וכו' - הכל כפי שצויין לעיל.

45. לא ניתן לקבל גם את טענת ההגנה ולפיה הנאשמים לא פעלו בשיטתיות ותחכום שעה שנוכו חשבוניות של שני עוסקים שונים בלבד ובתקופה קצרה. העובדה כי מדובר ב- 2 עוסקים בלבד קשורה בניהול החשבונות של הנאשמת ואין בעובדה זו כשלעצמה כדי להצביע על תחכום או על חוסר תחכום. משלא נשמעו הראיות בתיק דנן, לא ניתן ללמוד על דרך ניהול החשבונות ועל השאלה האם העובדה כי ניכוי חשבוניות של שני עוסקים בלבד מגלה תחכום או פשטות. בוודאי שאין להניח לחובת הנאשם כי העובדה שמדובר בשני עוסקים בלבד מעידה על תחכום. חרף האמור, מספר העבירות וסכומי המס הפיקטיביים במהלך שנת מס אחת מצביעים למצער על שיטתיות.

46. במשך שנת מס אחת, בשנת 2009, רכשו הנאשמים, או קיבלו, 68 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס על שם שני עוסקים שונים, וזאת מבלי שעשו או התחייבו לעשות את העסקאות לגביהן הוצאו המסמכים. הנאשמים רשמו את החשבוניות הפיקטיביות בספרי הנהלת החשבונות של הנאשמת משל היו עסקאות אמת, וניכו שלא כדין במסגרת דיווחיה התקופתיים של הנאשמת למנהל מע"מ סך של **₪ 4,028,856** [במונחי קרן].

הנאשמים כללו בספרי הנהלת החשבונות של הנאשמת לשנת 2009 חשבוניות פיקטיביות ובדיווחיה של הנאשמת למס הכנסה, במזיד ובכוונה להתחמק ממס הכנסה בגין הכנסות בסך שאינו עולה על 12,000,000 ₪ [לא כולל מע"מ]. בכך הכינו פנקסי חשבונות כוזבים והשתמשו במרמה, עורמה ותחבולה - במזיד ובכוונה להתחמק ממס הכנסה.

מדובר בעבירות שנעברו בשיטתיות, ותוך תכנון מוקדם. מדובר בפגיעה ממשית בערכים המוגנים ברף חומרה בינוני-גבוה.

47. אין לקבל טענת ההגנה כי החשבוניות בהן נעשה שימוש הן חשבוניות "כיסוי", שם נרדף ל"חשבוניות זרות". יש לציין כי הנאשם חזר על טענה זו בפני שירות המבחן, וציין כי רכש סחורה מספק שלא היה עוסק מורשה [ר' לעיל].

חשבונית "זרה" או חשבונית "כיסוי" משמעותה כי היא מתארת עסקה שבוצעה בפועל אך שלא בין הצדדים האמיתיים שלה. בענייננו כתב האישום מצביע על ניכוי הוצאות פיקטיבי לגמרי. היינו מדובר בחשבוניות שאין בהן גילום עסקה שבוצעה בפועל, ואין מדובר בחשבונית שהיא פיקטיבית לעניין הצדדים לעסקה בלבד. כתב האישום בו הודו הנאשמים, אינו מזכיר חשבוניות זרות ועולה ממנו כי מדובר בחשבוניות פיקטיביות לכל דבר ועניין.

טיעון זה חותר תחת הודאת הנאשמים בכתב האישום אשר מציין מפורשות: **"במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום קנו ו/או קיבלו הנאשמים . . . חשבוניות פיקטיביות על שם . . ."** כך באישום הראשון. האישום השני מציין את המונח **"חשבוניות פיקטיביות"** בתיאור המעשים של ניהול פנקסים כוזבים. תיאור המעשים העולה מכתב האישום הוא של פעילות פיקטיבית לחלוטין.

זאת ועוד, אין משמעות עונשית להבחנה בין חשבוניות פיקטיביות לחשבוניות זרות [ר' רע"פ 7779/15 **חברת כץ עבודות צבע בע"מ נ' מדינת ישראל** (31.1.2016)], שהרי ממילא מדובר בחשבוניות שאינן מתארות את העסקה שבוצעה בין הצדדים לה.

48. מאחר ומדובר בתוכנית עבריינית אחת, יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד בגין כלל המיוחס לנאשמים בכתב האישום [ר' בעניין זה ע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** פורסם בנבו (29.10.2014), דנ"פ 2999/16 **ערן מזרחי נ' מדינת ישראל** (22.5.2016)].

49. סבורתני כי מתחם העונש ההולם לו עתרה המאשימה נכון ומשקף נכונה את נסיבות העניין ואת הפסיקה הנוהגת. **המתחם ההולם את מעשי הנאשם נע בין 40 ועד 60 חודשי מאסר בפועל.** בעניין זה שקלתי את הסכומים הגבוהים שנוכו באמצעות הדיווחים הכוזבים, את השיטתיות בה בוצעו העבירות, את מספר החשבוניות הפיקטיביות, את סכום ההוצאות עליהן דווח למס הכנסה, את מספר החודשים על גביהם בוצעו העבירות. **על מתחם העונש ההולם לכלול גם קנס ניכר בסכום שבין 5% ועד 10% מסכום המחדל בעבירות המע"מ, תוך התחשבות כי בוצעו גם עבירות לפי פקודת מס הכנסה הוא קנס בסכום שבין 250,000 ₪ ועד 500,000 ₪** זאת נוכח השיקולים שפירטתי לעיל ולאור השיטתיות בה פעלו הנאשמים

50. למדיניות הענישה הנוהגת ראה: ברע"פ 6781/18 **סלימאן סאמר בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל** (1.11.2018) הורשעו המבקשים כי בין השנים 2004-2007 הגישו 36 דוחות תקופתיים במסגרתם ניכו תשומות ללא מסמך כדין בסכום של 4,031,856 ₪. במהלך חקירות החברה, נדרש המבקש להמציא את פנקסי החשבוניות של החברה ולא עשה כן. על המבקש הושתו 24 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 50,000 ₪ וענישה נלווית. בקשת רשות הערעור נדחתה; ברע"פ 1717/14 **ליזרוביץ נ' מדינת ישראל** (30.3.2014) נדחתה בקשת רשות ערעור לאחר שבית המשפט המחוזי החמיר את עונשו של המבקש והעמידו על 30 חודשי מאסר בפועל [חלף 18 חודשי מאסר בפועל שהושתו בבית המשפט השלום] תוך קביעה כי ערכאת הערעור איננה מממזה את הדין. המבקש הוציא 291 חשבוניות פיקטיביות, בסכום כולל של כ-32 מיליון ₪ באמצעות הקמת חברה בלתי פעילה. סכום המע"מ שהיה גלום בחשבוניות הוא בסך של כ-4.5 מיליון ₪; ברע"פ 6640/14 **פלוני נ' מדינת ישראל** (13.10.2014) הורשע המבקש כי הוציא חשבוניות פיקטיביות במטרה להתחמק מס בתשלום מס בסכום כולל של כ-3.2 מיליון ₪. הושתו עליו 42 חודשי מאסר בפועל, 300,000 ₪ וענישה נלווית. ערעורי הצדדים לבית המשפט המחוזי ובקשת רשות הערעור של המבקש נדחו; ברע"פ 3446/18 **עאמר חרחש נ' מדינת ישראל** (19.6.2018) הורשע המבקש כי במשך 7 שנות מס לא דיווח על מרבית הכנסותיו. בנוסף הוציא המבקש תלושי שכר פיקטיביים ובכך הגדיל את בכזב את רישום הוצאות העסק, לעיתים עד כדי דיווח הפסדים בלבד. הכנסות המבקש מהעסק בתקופה הרלוונטית הועמדו על כ-20 מיליון ₪. המבקש הורשע בנוסף בהפרת הוראה חוקית. נקבע מתחם שנע בין 4 ועד 8 שנות מאסר בפועל. על המבקש, נעדר עבר פלילי, הושתו 6 שנות מאסר בפועל, קנס בסך 750,000 ₪ וענישה נלווית. ערעורו של המבקש לבית המשפט המחוזי וכן

בקשת רשות הערעור נדחו; ברע"פ 3995/15 **יאסר זלבני נ' מדינת ישראל** (18.6.2015) הורשע המבקש כי במשך שנת מס אחת, על מנת להקטין את תשלומי המיסים של החברה, כלל בספרי חשבוניותיה 13 חשבוניות פיקטיביות בסכום כולל של 7,393,342 ₪. חלק מהחשבוניות זויפו על ידי המבקש וחלק נקנו על ידו. נקבע מתחם שנע בין 10 ועד 36 חודשי מאסר בפועל. על המבקש, בעל עבר פלילי עשיר אשר לא הסיר את החדל, הושתו 20 חודשי מאסר בפועל. ערעור המדינה לבית המשפט המחוזי התקבל ועונשו של המבקש הועמד על 28 חודשי מאסר בפועל. בקשת רשות הערעור של המבקש נדחתה, נקבע כי לא נמצאה סטייה, וודאי לא קיצונית, בעונש שנגזר על המבקש; בע"פ (ב"ש) 13791-02-19 **ואכד חנבוט נ' מדינת ישראל** (17.4.2019) המערער הורשע כי במשך 4 שנות מס כלל בספרי הנהלת החשבונות של החברה 109 חשבוניות פיקטיביות בסכום הוצאה כולל של 8,289,747 ₪ ודיווח עליהן כחשבוניות הוצאה. על המערער הושת עונש של 3 שנות מאסר בפועל, קנס בסך 600,000 ₪ וענישה נלווית. הערעור נדחה, תוך שצויין כי מתחם העונש שנקבע [בין שנתיים לשש שנים] הוא מקל ברף התחתון שלו.

51. יש לזכור כי בהליך דנן יש לשקול לחומרה בנוסף לאמור בפסקי הדין שלעיל את העובדה כי הנאשמים הורשעו גם בגין עבירות על פי חוק מע"מ וגם בגין עבירות מס הכנסה. הדבר מכתוב מתחמי ענישה חמורים במידה מסוימת מאלה שנדונו בפסיקה שצויינה לעיל.

המסקנה העולה מהאמור היא כי הסדר הטיעון שנחתם עם הנאשמים אינו מצוי בתוך מתחם העונש ההולם. מדובר בהסדר אשר חורג לקולה באופן משמעותי מגבולות המתחם.

אימוץ הסדר הטיעון - השיקולים השונים

52. לאחר ששקלתי את ההקלה המשמעותית בעונש שניתנה לנאשמים במסגרת הסדר הטיעון האמור, לצד האינטרס הציבורי מצאתי כי יש לאמץ את הסדר הטיעון. במקרה דנן התועלת הציבורית שבקבלת ההסדר רבה והיא גוברת על השיקולים האחרים. מדובר בשיקולים שמשקלם המצטבר משמעותי, זאת בעיקר נוכח חלוף הזמן ונסיבותיו האישיות של הנאשם.

53. על פי הלכת פלוני כאשר שוקלים אם לאמץ הסדר טיעון יש לשקול בין היתר את האינטרס הכללי שבכיבוד הסדרי טיעון, את ההסתמכות של הנאשם על ההסדר שהוצג, את הקושי שבניהול ההליך, זמנם של העדים וזמנם של המאשימה וגורמי האכיפה השונים וכן אם נפל פגם בשיקולי התביעה. אם נפל פגם כזה, בתום לב, יש לבחון את מידת הפגיעה ולאזנה עם יתר השיקולים בנסיבותיו של המקרה הספציפי [ר' ע"פ 1958/98 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פד"י נז(1), 577 בעמ' 607-610 לפסק הדין].

54. הסתמכות הנאשמים על הסדר הטיעון היא משמעותית בנסיבות ההליך דנן. מדובר בהסדר טיעון שכלל תיקון כתב האישום באופן משמעותי, והוא תולדה של הליך גישור משמעותי בפני שופט מגשר. בית המשפט העליון הכיר בעובדה כי אינטרס ההסתמכות והציפייה של הנאשם כי הסדר שהושג בהליך גישור בפני שופט מגשר יכובד, עומד על רף גבוה ביותר. נקבע כי כדי לסטות מהסדר שכזה יש להצביע על נסיבות חריגות במיוחד וככלל לא ניתן להסתפק בנסיבות "הרגילות" לדחיית הסדר טיעון [ר' ע"פ 1454/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (10.8.2015)].

55. עוד שקלתי את סכום המחדל אותו הסיר הנאשם במלואו כמו גם את תשלום החוב האזרחי לרשויות המס. כאמור מדובר בתיקון הנזק שנגרם כתוצאה מהעבירות אותן ביצע הנאשם.

56. בנוסף, יש לשקול כשיקול משמעותי לקולה את ההליך הטיפולי שעבר הנאשם, אשר מבטא שיקום. על פי תסקירי שירות המבחן הנאשם טופל בקבוצה ייעודית לעברייני מרמה ועל אף התראת בית המשפט כי הליך זה לא יקנה לו בהכרח "כרטיס יציאה" מן הכלא בחר להתמיד בו, על מנת לסיים את ההליך ולמצות את הטיפול. בוודאי יש לזקוף גישה זו לזכות הנאשם.

57. שיקול משמעותי נוסף המצדיק אימוץ הסדר הטיעון הוא חלוף הזמן הניכר מאז בוצעו העבירות [כ- 11 שנים], מאז לא ביצע הנאשם עבירות נוספות או אחרות, וכן את התמשכות ההליך הפלילי גופו. העבירות בוצעו בשנת 2009, כתב האישום הוגש ביום 7.6.2012. בנסיבותיה של החקירה דנן, אין מדובר בשיהוי. ביום 15.3.2017, ולאחר הליך גישור ארוך בפני שופט מגשר, הגיעו הצדדים להסדר הטיעון דנן [מב/2]. מאז נדחו מספר דיונים לבקשת הצדדים על מנת להסיר את המחדל עליו הוסכם וכן על מנת למצות את ההליך הטיפולי. חלוף הזמן נוצל על ידי הנאשם להסרת המחדלים ולמיצוי ההליך הטיפולי. לא ניתן לקבוע כי ההליך התנהל שלא ביעילות על ידי הצדדים או בדרך שנועדה מצדו של הנאשם לדחייתו של הדיון שלא לצורך. באשר לחלוף הזמן יש להעיר כי מדובר בשיקול מוגבל לקולה, ואינו מצדיק בהכרח סטייה ממתחם הענישה [ר' רע"פ 1929/18 **דניאל אריאלי נ' מדינת ישראל** (26.4.2018)].

58. שיקול נוסף המצדיק אימוץ הסדר הטיעון הוא השיקול של אחידות הענישה. ההליכים האחרים שנוהלו במסגרת פרשייה זו שזכתה לכינוי "נגר לבן", מכתיבים ענישה מקילה יחסית למקובל ואף ביחס למתחם הענישה ההולם.

59. עונשם של מי שעמדו בראש "התוכנית העבריינית" נגזר לשנות מאסר ארוכות, הם הורשעו בריבוי עבירות של הפצה וניכוי של חשבונות מס פיקטיביות וכן עבירות לפי פקודת מס הכנסה וזאת לאחר ניהול הליך ארוך של שמיעת ראיות.

אהרון רוני בראנס [ת"פ (שלום ב"ש) 38119-03-11] הורשע ב- **11,686** עבירות, במסגרת 7 פרשות ו- 18 אישומים. סכום המע"מ הנובע מעבירות אלה עמד על סך של **114,977,300** ₪, היקפן הכספי לעניין מס הכנסה עמד על סך של **381,422,605** ₪. על בראנס הושתו, לאחר התערבות ערכאת הערעור, 9.5 שנות מאסר בפועל.

שלמה הרי עזרן [ת"פ (שלום ב"ש) 38119-03-11] הורשע ב- **655** עבירות, במסגרת 5 פרשות ו- 9 אישומים. סכום המע"מ הנובע מעבירות אלה עמד על סך של **9,717,716** ₪, היקפן הכספי לעניין מס הכנסה עמד על סך של **29,963,224** ₪. על עזרן הושתו בסופו של יום חמש שנות מאסר בפועל.

דוד שבת [ת"פ (שלום ב"ש) 38119-03-11] הורשע ב- **1,500** עבירות, במסגרת 5 פרשות, ו- 10 אישומים. ביהמ"ש קמא קבע כי סכום המע"מ הנובע מהעבירות עמד על סך של **19,628,523** ₪ כאשר היקפן הכספי לעניין מס הכנסה עמד על סך של **93,488,517** ₪. על שבת הושתו בסופו של יום 6.5 שנות מאסר בפועל.

דוד דאואן [ת"פ (שלום רמלה) 36323-09-15] הורשע כי במשך ארבע שנות מס הפיק **84** חשבוניות פיקטיביות, כאשר המע"מ בגינן הוא בסך **2,947,126** ₪. בנוסף ניכה **170** חשבוניות מס פיקטיביות, כאשר המע"מ בגינן הוא בסך של **4,965,757** ₪ כאשר הקיפן הכספי לעניין מס הכנסה הוא **31,051,655** ₪. הושתו, לאחר ניהול הליך של שמיעת ראיות, 5 שנות מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי הקל בעונשו והעמידו על 4 שנות מאסר בפועל.

60. עניינם של רבים אחרים בפרשייה זו נגזר לאור הסדרי טיעון מקלים. אלה התיקים שהוזכרו על ידי ב"כ הצדדים בטיעוניהם:

מנשה רסולי [ת"פ (שלום ב"ש) 21978-07-13] הורשע בגין הוצאה וניכוי של מעל **2,000** חשבוניות פיקטיביות, על פני תקופה של כשבע שנות מס ובגין סכומי מס מצטברים של מעל **עשרים מיליון** ₪. במסגרת הסדר טיעון הושתו עליו 54 חודשי מאסר בפועל. בערכאת הערעור נמתחה ביקורת על הסדר הטיעון ואימוצו לאור העובדה כי מדובר בהסדר מקל מאד.

אריה ויניב בוחניק [ת"פ (שלום ב"ש) 56737-02-12] הורשעו בהוצאה של **33** חשבוניות פיקטיביות שסכום המס הנובע מהם הוא בסך של **1,770,458** ₪, בניכוי של **131** חשבוניות פיקטיביות שסכום המע"מ בגינן הוא בסך של **2,493,344** ₪. היקף הכספים לעניין מס הכנסה עמד על **2,940,084** ₪. את העבירות ביצעו הנאשמים במשך שלוש שנות מס. במסגרת הסדר טיעון הושתו עליהם 24 חודשי מאסר בפועל. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה.

שלום ומרדכי חמיאס [ת"פ (שלום ב"ש) 21275-07-13] הורשעו כי במשך שש שנות מס ניכו מס תשומות בסך כולל של מעל **13 מיליון** ₪ בהסתמך על **203** חשבוניות פיקטיביות. כמו כן, במשך 4 שנות מס הוציאו **35** חשבוניות פיקטיביות בסך כולל של מעל **32 מיליון** ₪ כאשר המע"מ בגינן עמד על מעל **4.5 מיליון** ₪. במסגרת הסדר הושתו עליהם 45 חודשי מאסר בפועל.

אילן שפק [ת"פ (מחוזי ת"א) 21218-07-13] הושתו על הנאשמים עונשים שניים בין 50 ועד 66 חודשי מאסר בפועל. מדובר בביצוע עבירות מס וכן עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון. מעשי הנאשמים גרמו לגריעת תשלומי מע"מ מקופת המדינה בסכום כולל של למעלה מ- **90 מיליון** ₪.

יעקב אברג'יל [ת"פ (שלום ב"ש) 39109-10-15] הורשע בעבירות רבות שעניינן הפצה וניכוי של חשבוניות פיקטיביות במשך ארבע שנות מס, במסגרת חמש פרשות שונות. הסכום שנגרע מהקופה הציבורית עומד על סך של **91,193,776** ₪. הושתו, במסגרת הסדר טיעון, 85 חודשי מאסר בפועל.

כפיר אזרן [ת"פ (שלום ב"ש) 63179-12-16] הורשע כי בהסתמך על **58** חשבוניות פיקטיביות ניכה מס תשומות בסך של **834,690** ₪. בסופו של יום ולאחר ערעור שהתקבל בהסכמה, הועמד עונשו על 6 חודשי מאסר בפועל על דרך של עבודות שירות.

על אלון וניני [ת"פ (שלום ב"ש) 38591-06-16] הושתו, לאור הסדר טיעון, 5 חודשי מאסר בפועל על דרך של עבודות שירות. מדובר במי שנחתם עמו הסכם עד מדינה. עוד במסגרת חקירתו, שיתף פעולה עם רשויות אכיפת החוק ולמעשה בן היתר הוא זה שאפשר חשיפתם של המעורבים הראשיים בפרשייה והקל על חקירת הפרשייה כולה. וניני הורשע בעבירות בהיקף גבוה יותר, אך לא ניתן להתעלם מתרומתו לקיום הליכי החקירה והמשפט שנוהלו בפרשייה זו. בניגוד לטענת ב"כ הנאשם, לא דומה המקרה בעניינו של וניני למקרה שנדון בפסק הדין בעניינו של רוזנטל [ע"פ 5223/97 שמואל רוזנטל נ' מדינת ישראל (13.6.1999)], שם דובר היה בהסדרי טיעון שונים שנערכו בין שותפים לעבירה. אף אחד מהמעורבים לא היה עד מדינה ולא נערך איתו הסדר טיעון במסגרת שכזו.

האשם אלעוברה [ת"פ (שלום רמלה) 11828-05-14] הורשע כי במשך 4 שנות ניכה מס תשומות בסך **2,707,031 ₪** שלא כדין, בהסתמך על **81** חשבוניות פיקטיביות. היקף הכספים לעניין מס הכנסה עמד על כ - **13 מיליון ₪**. הושתו, לאור הסדר טיעון סגר ומוסכם, 11 חודשי מאסר בפועל.

61. נוכח חלוף הזמן הניכר, לאור התיקון המשמעותי בכתב האישום, בשל אינטרס ההסתמכות של הנאשמים ובהתחשב בהסרת המחדל המלאה, והן נוכח נסיבותיו האישיות של הנאשם - יש לאמץ את הסדר הטיעון.

כפי שניתן ללמוד מפסקי הדין שהובאו לעיל ושניתנו במסגרת פרשייה זו, שיקול נוסף המצדיק אימוץ ההסדר הוא השיקול של האחידות בענישה. בעניין זה יש לזכור את דברי כב' נשיא בית משפט המחוזי ב"ש (דאז) יוסף אלון:

"אין "תעריף" לכל עבירה ועבירה, והמציאות הפסיקתית הינה כזו, שככול שאדם מבצע עוד ועוד עבירות, בסופו של דבר, העבירה השולית האחרונה, תביא לכאורה כשהיא לעצמה לעונש הקטן ביותר להבדיל מהעבירות הראשונות, ולא ניתן אלא לקבוע באופן עקרוני כי על עבירות רבות, יישא נאשם עונש חמור יותר מאשר בעבירות מעטות".

[ע"פ 9645-02-14 אהרון רוני בראנס נ' מדינת ישראל (1.10.2014), בסעיף 15 לפסק הדין].

כאמור במקרה דנן התועלת הציבורית שבאימוץ ההסדר רבה וגוברת על שיקולים אחרים.

אכיפה בררנית ועינוי דין

62. ב"כ הנאשמים טענו כי פסקי הדין שפורטו לעיל, העובדה כי המדינה בחרה שלא לפתוח תיקי חקר כנגד חלק מהחשודים בפרשייה הרלוונטית, והעובדה כי עניינם של אחרים נגמר בהליך של כופר, מעלים כי כתב האישום בתיק דנן מקורו באכיפה בררנית.

אין לקבל טענה זו. עניינם של חשודים שונים יכול ויסתיים באופן שונה, זאת לאור טיב הראיות שנמצאו בעניינם

והעניין הציבורי שבהעמדתם לדין. שקילה עניינית בעניינם של שני חשודים שענייניהם דומים, לא תניב בהכרח החלטה זהה בשאלת העמדה לדין. הדבר תלוי בטיב הראיות נגדם, בעוצמת החשד, בנסיבות האופפות את ביצוע העבירות ובנסיבותיהם האישיות, ועוד כהנה וכהנה שיקולים של אינטרס ציבורי ושל ראיות [ר' למשל ע"פ 3215/07 פלוני נ' **מדינת ישראל** (4.8.2008), דברי כב' השופט ג'ובראן].

63. עוד אין לקבל את הטענה לעיוני דין במסגרת המגעים להסדר טיעון. נטען כי הליך הגישור נתקל בקשיים והמאשימה אף חזרה בה מהסדר טיעון עליו הוסכם. הסדר הטיעון שנחתם בסופו של יום הוא הסדר שונה מזה שחזרה ממנו המאשימה, כך על פי הטענה, ואשר הושג לאחר שהנאשם הסכים לשלם על חשבון המחדל סכום גבוה יותר מזה שהסכם עליו קודם לכן.

משקיבל הנאשם את ההסדר דנן מושתק הוא מלטעון כנגד הסדר שלא השתכלל בסופו של יום ולא הוצג בפני בית המשפט. אין בידי בית המשפט כלים, במסגרת גזרת הדין, כדי לבדוק טענות אלה של התנהלות המאשימה מאחורי הקלעים. ההתנהלות המתוארת בסופו של דבר לא הבשילה להסדר שהוצג לפניו וטיעונים אלה, ככל שהיה להם מקום, מקומם בהליך של עתירה מנהלית נגד המאשימה או בהליך הגישור ובפני השופט המגשר [זאת ככל שהם רלוונטיים להליך שהתנהל שם].

קביעת עונשם של הנאשמים בתוך טווח הענישה המוסכם

64. כאמור, ההגנה עתרה לאמץ את המלצת שירות המבחן בעניינו של הנאשם ולהסתפק בצו של"צ בעניינו ולחילופין להשית מאסר על דרך של עבודות שירות, זאת לאור ההליך השיקומי המשמעותי שעבר הנאשם, כך על פי הטענה, ולאור נסיבותיו האישיות.

65. הנאשם כבן 47 נשוי ואב לארבעה ילדים, נעדר עבר פלילי רלוונטי [בעברו של הנאשם שתי הרשעות שהתיישנו בגין עבירות לפי חוק התכנון והבניה].

66. נטען כי לצורך הסרת המחדל לווה הנאשם סכומי כסף נכבדים וכן מכר נכסי נדל"ן אשר היו שייכים לו [טענה שבעניינה הוגשו מסמכים שונים במסגרת מסמך הטיעון לעונש - נ/1]. לא ניתן לקבל את הטיעון לפיו הנאשם חווה קשיים כלכליים בגין הלוואות אלה שנטל כדי להסיר את המחדלים, בוודאי לא במובן של ויתור על רכיב הקנס בענישה או במובן של הקלה נוספת בעונשו של הנאשם.

הסרת המחדל היא חובה שמושגת לפתחו של הנאשם. זהו חוב שלו אל רשויות המס בגין העבירות בהן הורשע והמעשים לפיהן. תשלום חובות אלה בטרם גזירת הדין נזקפת לזכותו של הנאשם. לא נכון לשקול לקולה שוב את העניין על דרך התחשבות במצב כלכלי קשה אליו נקלע הנאשם על פי הנטען בגין תשלום החובות הללו.

67. עוד יש לשקול לקולה את תרומתו של הנאשם לחברה, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בעדויות עדי ההגנה וכן

מהמכתב של מנכ"ל אליון בית נועם. כל הזכויות הללו תומכות באימוץ הסדר הטיעון שהוא חורג כאמור לעיל ממתחמי הענישה המקובלים ומהמתחם הראוי בנסיבות העניין כאמור לעיל, אך אינן מוליכות למסקנה כי יש לקבל את המלצת שירות המבחן בעניינו של הנאשם כפי עתירת ההגנה.

68. כאמור לעיל, בעבירות המס, במסגרת שיקולי הענישה, נסיבותיהם האישיות של נאשמים נדחקות במידה רבה מפני האינטרס שבהרתעה ומיגור התופעה. על אף האמור, נסיבותיו האישיות של הנאשם תומכות בנטייה לאמץ את הסדר הטיעון, וזאת חרף ההקלה המשמעותית הגלומה בו.

69. סבורתני כי הסדר הטיעון, שהוא מקל עד מאד, מתחשב בכלל נתוניו האישיים של הנאשם. בנסיבות אלה לא ניתן להקל בעונשו של הנאשם עד כדי אימוץ עמדת ההגנה לעונש, ויש לקבוע את עונשו ברף הגבוה של טווח הענישה המוסכם על פי הסדר הטיעון.

סוף דבר, אני גוזרת על הנאשמים את העונשים הבאים:

על הנאשמת אני גוזרת קנס בסך ח"י שקלים לתשלום מיידי.

על הנאשם:

א. 15 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו מיום 3.3.2011 ועד 9.3.2011.

ב. 8 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור על כל עבירת פשע לפי חוק מע"מ או פקודת מס הכנסה.

ג. 4 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור על כל עבירת עוון לפי חוק מע"מ או פקודת מס הכנסה [נוסח חדש].

ד. קנס על סך 300,000 ₪ או 8 חודשי מאסר תחתיו. הקנס ישולם ב- 10 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 20.4.2020.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"ה טבת תש"פ, 22 ינואר 2020, במעמד הצדדים.

עמוד 18

